

Комунікативна природа ціннісних ідей парламентаризму

Лариса Кочубей,

доктор політичних наук, професор

Ганжуров Ю. С. Парламент України в політичній комунікації.
— К.: Україна, 2007. — 352 с.

Праця Ю. Ганжура вийшла у світ в особливий період політичної історії України, коли представницький орган держави опинився в центрі бурхливих подій. Верховна Рада України віддзеркалює нині доволі симптоматичні процеси трансформації українського суспільства. Перспективи його розвитку багато в чому залежатимуть від ролі і місця єдиного законодавчого органу в системі розподілу влади.

Тема монографії є злободенною з огляду на процеси структуризації інститутів влади, що відбуваються нині в політичній комунікації суспільства. Важливим вбачається зроблений автором аналіз комунікативних складових українського парламенту, що значною мірою посилюють електоральну енергетику громадян, створюють інформаційні передумови для балансу різних гілок влади, зокрема – парламенту (в системі інституціональних зв'язків).

Важливо, що дослідження виконано на принципах міждисциплінарного аналізу з урахуванням концептів політичної історії, правознавства, політології та політичної лінгвістики. Це дає можливість розкрити комунікативну природу ціннісних ідей парламентаризму і дискурсивну природу парламенту, який працює публічно, справляючи відповідний вплив на громадську думку. Як на мене, авторі вдалося розв'язати проблему адаптації соціальної комунікації до проблем парламентської практики. При цьому доволі оригінальним вбачається підхід в оцінках ефективності роботи парламенту через аналіз дієвості механізму участі громадськості в законотворенні. І це логічно, оскільки законотворча діяльність як індекс правового функціонування держави традиційно розглядається в контексті концепцій теорії держави і права як системи та рівня парламентаризму в частині визначення моделі політичного ладу. У процесі розвитку України на засадах верховенства права в напрямі демократизації парламентської діяльності особливої ваги набуває питання

Лариса Кочубей

про пошук прийнятних варіантів оптимізації реалізації законодавчих ініціатив. Автор слушно наголошує, що процес матеріалізації потреб соціальних інститутів у системі правових відносин та здійснення державного управління суспільством має комунікативну природу.

З огляду на те, що в основі комунікативних явищ перебуває система зв'язків, визначення їх суб'єктивної сутності, інституалізації змісту та соціальних мотивацій, породжених групами інтересів, автор структурує процесу законотворення правомірно розглядає в системі лінійних комунікативних контекстів, тобто в межах демократичної моделі (з пріоритетом зворотного зв'язку), та ієрархічної (з пріоритетом прямого зв'язку). У демократичному варіанті сутність законотворення зазвичай розглядається як результат ініціативної активності його учасників. При цьому береться до уваги сприятливий характер суспільних відносин, організація роботи державного апарату, функціонування складових громадянського суспільства тощо. За таких умов зазначена діяльність дістає назву „правотворчості”, „нормотворчості”, „правотворчого процесу”, а також „законотворчості”.

Аналіз комунікативних ресурсів парламенту набирає особливої ваги в контексті інформаційного забезпечення єдиного джерела влади, яким є народ України.

Власне в цьому аспекті доцільно розглядати публічність і прозорість парламентського дискурсу, який аналізується автором у формах парламентської риторики. Вбачається доволі ефективним метод кореляції між основними комунікативними функціями (контактною, експресивною, денотативною) та жанрами парламентських дебатів — доповіддю, виступом, заявою, реплікою тощо. Заслужовує на увагу авторський висновок про наявність проблемних зон у виборчому законодавстві, зокрема в частині визначення понять „передвиборча агітація” та „політична реклама”, адже важко не погодитися з аргументованим твердженням про нагальну потребу в чіткій демаркації цих понять фахівцями. Щоправда, в процесі аналізу сутності політичної реклами під час застосування виборчих технологій автор, на нашу думку, дещо гіперболізує їх міфологізацію. Не можна погодитися і з твердженням про брак кореляції між зазначеною категорією політичної комунікації та результатами парламентських виборів лише на підставі співвідношення суми витрачених на політичну рекламу коштів і кількості набраних голосів. Ця проблема має чимало інших складових, їх дієвість доведена світовою практикою застосування виборчих технологій впливу на електоральну поведінку.

Треба зазначити, що дискусійність окремих положень монографії пов'язана саме з новизною тематики. До речі, аналіз інформаційних можливостей парламенту виконаний на ґрунтовній джерельній базі. До наукового обігу вводяться первинні документи діяльності парламенту

актуальні видання

актуальні видання

(стенограми пленарних засідань, законопроекти, аналітичні матеріали), що збагачує фактичний матеріал парламентської практики як основу підвищення правової культури громадян і посилення інститутів громадянського суспільства.

З огляду на викладене можна зробити висновок, що монографія Ю. Ганжурова значною мірою актуалізує потребу в подальших дослідженнях ролі і місця парламенту в політичній системі України та стане в нагоді всім, хто цікавиться історією, теорією і практикою парламентаризму.